

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش: حقوق بین الملل

عنوان:

امکان تابعیت ایرانی فرزندان زوج های نابارور خارجی متولد رحم اجاره ای
مادر ایرانی

استاد راهنما:

دکتر نجاد علی الماسی

استاد مشاور:

دکتر رضا عمانی سامانی

نگارش:

ابوالفضل احمدی حسن آباد

تابستان 1390

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
13	چکیده
14	مقدمه
19	فصل اول - ناباروری و رحم جایگزین
19	گفتار اول - درمان ناباروری
19	بند اول - تاریخچه درمان ناباروری
19	الف - تعاریف
19	1 - نازایی و ناباروری
21	2 - تلقیح مصنوعی و انواع آن
22	3 - روش های کمکی تولید مثل (ART)
22	ب - تاریخچه درمان ناباروری
26	بند دوم - تکنیک های کمکی تولید مثل
27	الف - درمان ناباروری از راه تلقیح اسپرم به داخل رحم (IUI)
27	1 - تلقیح اسپرم به داخل رحم (IUI)
27	1-1- روش (IUI) با استفاده از اسپرم همسر (AIH)
27	2-1- روش (IUI) با استفاده از اسپرم بیگانه (AID)
28	2 - موارد استفاده از درمان (IUI)
28	3 - مراحل اصلی در سیکل های (IUI)
29	ب - درمان ناباروری از راه باروری آزمایشگاهی (لقاح خارج رحمی IVF)
29	1 - موارد استفاده از درمان (IVF)

29	2- مراحل اصلی در سیکل های (IVF).....
33	ج - درمان ناباروری از راه تزریق اسپرم به داخل تخمک (ICSI).....
33	1- موارد استفاده از درمان (ICSI).....
34	2- مراحل اصلی در سیکل های (ICSI).....
36	بندسوم - باروری آزمایشگاهی با بکارگیری شخص سوم.....
37	الف - اهدای اسپرم.....
38	ب - تخمک اهدایی.....
40	ج - اهدای جنین.....
41	د - رحم جایگزین.....
43	گفتار دوم - رحم جایگزین.....
43	بنداول - تعریف ، تقسیمات و دلایل رجوع به رحم جایگزین.....
44	الف - تعریف رحم جایگزین.....
45	ب - تقسیمات استفاده از رحم جایگزین.....
46	1- روش درمانی جایگزینی رحمی بر اساس ارتباط ژنتیکی.....
46	1-1- قسم اول - جایگزینی با پیوند ژنتیک.....
47	2-1- قسم دوم - جایگزینی بدون پیوند ژنتیک.....
48	2- جایگزینی بر اساس اسپرم ، تخمک و رحم شخص ثالث.....
48	1-2- زوجه نابارور از داشتن رحم و تخمدان محروم است.....
	2-2- زوجه نابارور از داشتن رحم محروم بوده و همسر زوجه نابارور نیز از داشتن اسپرم یا
48	اسپرم سالم محروم است.....
49	2-3- زوج و زوجه نابارور از داشتن گامت (اسپرم یا تخمک) متعلق به خود محروم اند.....

3 - روش درمانی جایگزینی رحمی بر اساس توافق یا قراردادیان مادر جایگزین و والدین خواهان.....	49
3-1- قسم اول - جایگزینی تجاری.....	50
3-2- قسم دوم - جایگزینی غیر تجاری یا نوع دوستانه.....	50
ج - دلایل احتمالی رجوع به رحم جایگزین	50
1 - ناباروری.....	50
2 - وضعیت سلامتی زن.....	51
3 - دلایل اجتماعی.....	52
بند دوم - بررسی وضعیت شرعی رحم جایگزین در فقه امامیه	52
الف - دیدگاه ادیان نسبت به رحم جایگزین	52
ب - دیدگاه فقه امامیه نسبت به رحم جایگزین	53
1 - ادله عدم جواز استفاده از رحم جایگزین و نقد آنها	54
1-1- وجوب حفظ فروج.....	56
2-1- نقد و بررسی وجوب حفظ فروج.....	57
3-1- ادله قاعده احتیاط در فروج و نقد آنها.....	59
1-3-1- ادله قاعده احتیاط در فروج	59
2-3-1- نقد و بررسی ادله قاعده احتیاط در فروج.....	60
4-1- روایات دال بر حرمت قرار دادن نطفه مرد بیگانه در رحم زن	62
5-1- چگونگی دلالت روایات بر عدم جواز روش رحم جایگزین	64
6-1- نقد و بررسی روایات	65
7-1- مغایرت جانشینی در بارداری با اغراض تشریح ازدواج	66

67	8-1- نقد و بررسی استدلال مغایرت با اغراض تشریح ازدواج
68	2- ادله جواز استفاده از رحم جایگزین
68	2-1- اصل برائت و اباحه
70	2-2- قاعده الضرورات تبيح المحظورات
71	2-3- قاعده نفي عسر و حرج
71	4-2- آثار مثبت روانی و اجتماعی
71	3- حکم شرعی جایگزینی با بارداری
72	3-1- جمع آوری اسپرم و تخمک از زوجین نابارور
72	3-2- بارور کردن رحم مادر جانشین با تخمک یا جنین حاصل از آن
74	بند سوم - وضعیت قرارداد رحم جایگزین در حقوق ایران و حقوق موضوعه
74	الف - تعریف قرارداد و عقد
75	ب - تعریف قرارداد مادر جانشین
75	ج - تطبیق قرارداد مادر با قراردادهای رایج
76	د - شرایط ماهوی قرارداد
80	ه - قانون حاکم بر قرارداد در حقوق ایران
81	گفتار سوم - نسب
81	بند اول - تعاریف و مفاهیم
82	الف - تعریف و مفهوم نسب
83	ب - اثبات نسب مشروع
84	بند دوم - نسب کودک در حالت مادر جانشین
84	الف - نسب پدری در حالت مادر جانشین

85	ب - نسب مادري در حالت مادر جانشين
85	1 - نظريه مادر بودن صاحب تخمك و ادله مورد استناد آن
85	1-1- حقايق علمي
86	2-1- ضابطه عرفي نسب
87	3-1- ابوت متفرع بر اسپرم پس امومت متفرع بر تخمك
87	4-1- آيات و روايت متضمن بودن مادر صاحب تخمك
90	2 - نظريه مادر بودن صاحب رحم و ادله مورد استناد آن
90	1-2- آيات متضمن امومت صاحب رحم
94	2-2- ديدگاه عرف
94	3 - نظريه دو مادري و مستندات آن
97	4 - نظر برگزيده
98	بند سوم - آثار نسب
98	الف - حضانت
99	ب - حرمت نكاح
100	ج - ولايت
101	د - نفقه
101	هـ - ارث
103	و - مولي عليه
103	ز - تابعيت
105	فصل دوم - تابعيت
106	گفتار اول - تعريف و شناخت تابعيت

106		بند اول - اجزا و تعریف تابعیت
107		الف - اتباع
107		ب - بیگانگان
107		ج - دولت - کشور
108		هـ - تعریف تابعیت
110		بند دوم - اشکال و آثار تابعیت
110		الف - اشکال تابعیت
111		1- شکل ارادی تابعیت
111		2- شکل قهری و اجباری تابعیت
111		ب - آثار تابعیت
111		1 - اثر سیاسی تابعیت
112		2 - اثر معنوی تابعیت
113		3 - آثار حقوقی تابعیت
113		1-3- آثار حقوقی عام تابعیت
116		2-3- آثار حقوقی خاص تابعیت
116		1-2-3- آثار پذیرش به تابعیت ایران
116		1-1-2-3- مبدا آثار پذیرش به تابعیت ایران
117		2-1-2-3- آثار پذیرش به تابعیت ایران مربوط به زوجه متقاضی
117		3-1-2-3- آثار پذیرش به تابعیت ایران نسبت به اولاد صغیر متقاضی
118		4-1-2-3- وظایف شخص پذیرفته شده
118		4-1-2-3- حقوق شخص پذیرفته شده به تابعیت ایران

119	آثار ترك تابعیت ایران 2-2-3
119	آثار ترك تابعیت نسبت به شخص متقاضی 1-1-2-3
119	آثار ترك تابعیت نسبت به زوجه و اولاد متقاضی 2-1-2-3
121	گفتار دوم - اصول و مبانی تابعیت
121	بند اول - اصول و مبانی حاکم بر تابعیت
121	الف - اصل اول: هر فردی باید دارای تابعیت باشد (نفی بی تابعیتی)
123	ب - اصل دوم: هیچ فردی نباید بیش از یک تابعیت داشته باشد (نفی تابعیت مضاعف)
123	بند دوم - تعارض قوانین تابعیت
124	الف - تعارض منفی یا بی تابعیتی
124	1 - موارد و علل بی تابعیتی
124	1 - 1 - سلب تابعیت در اثر مجازات
125	2 - 1 - در اثر پناهندگی و مهاجرت
126	3 - 1 - ترک تابعیت قبلی و عدم تحصیل تابعیت جدید
126	4 - 1 - اختلاف قوانین
127	5 - 1 - در اثر قانون خاص
127	2 - اقدامات انجام شده جهت رفع بی تابعیتی
127	1 - 2 - گذرنامه نانس
127	2 - 2 - پروتکل 1930 لاهه
128	3 - 2 - طرح کمیسیون حقوق بین الملل سازمان ملل سال 1953
128	4 - 2 - معاهده نیویورک 1954
129	5 - 2 - ایجاد تشکیلات ناظر بر قرارداد مربوطه

- ب - تعارض مثبت یا تابعیت مضاعف 129
- 1 - موارد و علل ایجاد تابعیت مضاعف 130
- 1 - 1 - تراحم میان سیستم خاک و سیستم خون (تعارض سیستم های اعطای تابعیت تولدی) 131
- 1 - 2 - تحصیل تابعیت جدید بدون خروج از تابعیت اصلی 132
- 1 - 3 - ازدواج 132
- 1 - 4 - تغییر مرزهای سیاسی بدون اراده و دخالت شهروندان 133
- 2 - راههای رفع یا جلوگیری از تابعیت مضاعف 133
- 1 - 2 - پیدا کردن تابعیت موثر 133
- 2 - 2 - اقتضای یکی از دو سیستم خاک یا خون 134
- 2 - 3 - گزینش اختیاری تابعیت توسط اشخاص 135
- 2 - 4 - هماهنگی کشورها و توافقات بین المللی 136
- گفتار سوم - تابعیت اشخاص حقیقی 138
- بند اول - تابعیت اصلی (تابعیت مبدا) 138
- الف - تعریف روش خون یا نسبی (سیستم خون یا نسبی) 138
- 1 - تعیین تابعیت بر اساس نژاد 138
- 2 - جنبه سیاست تدافعی 139
- 3 - اعمال سیاست تعرضی 139
- 4 - اشکالات سیستم خون 141
- 4 - 1 - اطفالی که والدین معین ندارند 141
- 4 - 2 - اطفالی که والدین بدون تابعیت دارند 141
- 5 - دلایل استفاده از سیستم خون 141

- 141 5 - 1 - افزایش قدرت کشورهای پر جمعیت
- 142 5 - 2 - تضمین علاقه مندی به کشور
- 142 ب - تعریف روش خاک (سیستم خاک)
- 143 1 - دلایل استفاده از سیستم خاک
- 143 1 - 1 - تاثیر عوامل اجتماعی
- 144 1 - 2 - سهولت اعمال قانون
- 145 1 - 3 - کاهش افراد بدون تابعیت
- 145 1 - 4 - رابطه تابعیت با اقامتگاه
- 146 1 - 5 - مصلحت کشورهای مهاجر پذیر
- 146 1 - 6 - ضرورت سیاسی
- 147 ج - مقایسه بین دو سیستم خاک و خون (سیستم مختلط یا تلفیقی)
- 148 فصل سوم - تحصیل تابعیت در نظام حقوقی ایران
- 149 گفتار اول - تاریخچه تابعیت در ایران
- 149 بند اول - تابعیت در ایران قبل از رواج قانون گذاری
- 149 الف - ایران و عثمانی (عهد نامه ایران و عثمانی)
- 150 ب - ایران و روسیه (عهد نامه ترکمن چای)
- 150 ج - ایران و انگلیس (عهد نامه پاریس)
- 151 بند دوم - تابعیت در ایران پس از تصویب قانون اساسی مشروطیت
- 153 بند سوم - تابعیت بعد از پیروزی انقلاب اسلامی
- 153 گفتار دوم - به دست آوردن تابعیت ایران
- 154 بند اول - تابعیت اصلی

156	الف - تابعیت با اعمال سیستم خون در ایران.....
156	1 - نسب مشروع.....
157	2 - نسب نامشروع.....
157	3 - نسب مادری.....
159	4 - زمان تحمیل تابعیت به طفل.....
159	4 - 1 - تابعیت زمان ازدواج.....
159	4 - 2 - زمان انعقاد نطفه.....
160	4 - 3 - حق اختیار طفل.....
161	4 - 4 - مصلحت دولت.....
161	4 - 5 - تاریخ تولد.....
162	ب - تابعیت با اعمال سیستم خاک در ایران.....
162	1 - تابعیت ناشی از تولد در ایران از پدر و مادر نا معلوم یا بدون تابعیت.....
	2 - تابعیت ناشی از تولد در ایران از پدر و مادر بیگانه که یکی از آن دو نیز در ایران تولد یافته.....
163	یافته.....
165	3 - تابعیت ناشی از تولد در ایران به شرط اقامت.....
166	4 - تولد در ایران و عمل متقابل.....
	گفتار سوم - تابعیت ایرانی کودک متولد از رحم جایگزین مادر ایرانی و گامت زوج نا بارور خارجی و یا رحم جایگزین مادر خارجی و گامت زوج نا بارور ایرانی.....
166	بند اول - محل تولد کودک در کشور ایران.....
167	الف - تابعیت ایرانی کودک متولد شده از گامت زوج نا بارور ایرانی توسط رحم جایگزین.....
168	مادر خارجی.....

ب - تابعیت ایرانی کودک متولد شده از گامت زوج نا بارور خارجی توسط رحم جایگزین	
مادر ایرانی	168
ج - تابعیت ایرانی کودک متولد شده از گامت زوج نا بارور خارجی توسط رحم جایگزین	
مادر خارجی	170
بند دوم - محل تولد کودک خارج از ایران	170
الف - تابعیت ایرانی کودک متولد شده از گامت زوج نا بارور ایرانی توسط رحم جایگزین	
مادر ایرانی	171
ب - تابعیت ایرانی کودک متولد شده از گامت زوج نا بارور ایرانی توسط رحم جایگزین مادر	
خارجی	172
ج - تابعیت ایرانی کودک متولد شده از گامت زوج نا بارور خارجی توسط رحم جایگزین	
مادر ایرانی	172
نتیجه	173
فهرست منابع	177

چکیده

یکی از روشهای درمان ناباروری استفاده از رحم جایگزین است؛ که در جایگزینی کامل اسپرم و تخمک متعلق به زوجین نابارور است که پس از لقاح در آزمایشگاه به رحم مادر جانشین منتقل می‌شود. در این روش نسب پدری کودک به صاحب اسپرم بر می‌گردد، اما در مورد نسب مادری هرچند اطلاعات پزشکی نسب این کودک را به مادر صاحب تخمک مرتبط می‌داند، اما نظر برگزیده میان فقها و حقوقدانان نظریه دو مادری می‌باشد یعنی مادر اصلی مادر صاحب تخمک و مادر جانشین مادر رضاعی طفل است.

در این پژوهش به بررسی تابعیت ایرانی فرزندان زوج‌های نابارور خارجی متولد از رحم اجاره‌ای مادر ایرانی و به عکس می‌پردازیم.

بر آینه پژوهش با تدبیر در منابع حقوق بین‌الملل خصوصی این است که تابعیت کودکان حاصل از زوج‌های نابارور خارجی با توجه به تابعیت والدین آنها مشخص می‌شود و طبق بند 2 ماده 976 قانون مدنی کودکان حاصل از گامت زوج نابارور ایرانی تبعه ایران شناخته می‌شوند.

مقدمه

بکارگیری فناوری های نوین در عرصه ای پزشکی، امکانات جدید و بسیاری را در اختیار انسان قرار داده است. جلوگیری از بسیاری از بیماری ها و درمان آن و افزایش امید به زندگی از ثمرات استفاده از فناوری های نوین در دهه های اخیر می باشد؛ که پیشرفت های چشم گیر بخصوص در دهه های اخیر امکان امید به بهبود بسیاری از بیماری ها را فراهم کرده است. یکی از این بیماری ها، ناباروری مردان و زنان است. تولد اولین فرزند حاصل از لقاح خارج رحمی در سال 1978 میلادی این امکان را برای زوجین نابارور فراهم ساخته که خلاف چند دهه قبل، هم چنان به داشتن فرزند امید وار باشند.

1- بیان مساله

از آن هنگام تاکنون، تکنیکهای درمان ناباروری مانند تحریک تخمک گذاری، ICSI¹, GIFT², IVF³, IUI⁴, ZIFT⁵ (که از دو مورد GIFT و ZIFT در حال حاضر کمتر استفاده می شود)، اهدای گامت و اهدای جنین به شکل گسترده ای مورد استفاده نیازمندان قرار گرفته است.⁶ از جمله این روشهای نوین پزشکی در حوزه درمان ناباروری، استفاده از رحم جایگزین است.⁷ در این روش، علاوه بر زوجین نابارور، زنی که جنین را در رحم خود پرورش می دهد تا پس از تولد، آن را در اختیار زوجین نابارور قرار دهد، نقش و اهمیت ویژه ای دارد. از این روش در شرایطی استفاده می شود که زوج فاقد توانایی لازم برای حمل و پرورش جنین در رحم خود باشد.⁸ اما با استفاده از این فناوری ها در زمینه هایی چون دین،

¹ - Intra Cytoplasmic Sperm Injection .

² - Gamete Intra Fallopian Transfer.

³ - In Vitro Fertilitation .

⁴ - Intra Uterine Insemination .

⁵ - Zygote Intra Fallopian Transfer .

⁶ - جمعی از نویسندگان، رحم جایگزین، چاپ دوم، (تهران: نشر سمت و پژوهشکده ابن سینا، 1387)، ص 9.

⁷ - Surrogacy .

⁸ - همان .

اخلاق ، حقوق ، روانشناسي و جامعه شناسي سوالياتي مطرح مي شود . امروزه جامعه شناسان ، روانشناسان ، حقوقدانان ، فيلسوفان و علماي ديني هر يك دغدغه هاي در مورد کاربرد تقريباً گسترده اين روشها دارند . علماي دين ، از موضع تعاليم ديني کاربرد اين روشها را بررسي مي کنند . در حوزه اي ديگر روانشناسان ، به تأثير اين روشها بر روان زوجين نابارور يا اهدا کنندگان گامت و كودك حاصل از درمان مي پردازند . فيلسوفان اخلاق ، به چگونگي توجيه اخلاقي ، حقوقدانان ، به روابط حقوقي افراد دخیل در مساله و وظايف و تكاليف آنان نسبت به يك ديگر و جامعه شناسان به پيامدهاي اجتماعي كابردهاي روشهاي درمان و تحولات جمعيتي حاصل مي انديشند . جامعه شناسان به بررسي آثار اجتماعي اين قبيل درمانها مي پردازند .

با توجه به اينكه در شرايط فعلي ، در جامعه ما ، روشهاي كمك باروري استفاده مي شوند ، مي توان انتظار داشت كه جامعه ايراني با توجه به رعايت موازين شرعي و اخلاقي كه در بكار گيري اين روشها لحاظ مي كند ، شاهد استقبال هر چه بيشتر اتباع سايركشورها بخصوص كشورهاي اسلامي براي درمان در ايران باشد . در برخي از موارد همان طور كه اشاره شد زوجين نابارور خارجي به ايران آمده و اقدام به درمان كرده و در اين در مان از مادر جانشين ايراني استفاده مي كنند و يا آنكه زوجين ناباور ايراني كه براي درمان به خارج از ايران رفته اند براي درمان از مادر جانشين خارجي استفاده مي كنند .

كودك حاصل از اين در مان در ايران و يا در خارج از ايران متولد مي شود كه بلافاصله پس از به دنيا آمدن تولد او ثبت مي شود و از حقوقي مانند حق داشتن نام ، كسب تابعيت و در صورت امكان شناسايي والدين و قرارگرفتن تحت سرپرستي آنها برخوردار مي باشد .

از آنجاکه مساله تابعیت آثار حقوق ، سیاسی و معنوی را برای تبعه به دنبال دارد، شناسایی این مساله که آیا این کودک دارای تابعیت ایرانی است و یا خیر از اهمیت به سزایی برخوردار است .

2- ضرورت و اهمیت انجام تحقیق

یکی از اصلی ترین مبانی تابعیت ، داشتن ثبات وضعیت تبعه است ، در قبال سایر افراد و اشخاصی که ارتباط با دولت - کشوری نداشته یا ارتباط آن شخص با دولت - کشورهای متعددی متصور است ، (صورت‌های استثنایی بی تابعیت و تابعیت مضاعف) . در مقدمه کنوانسیون لاهه به سال 1930 سه اصل بین المللی : 1- هر کس باید دارای تابعیت باشد (نهی بی تابعیتی) 2- هیچ کس نباید بیش از یک تابعیت داشته باشد (نهی تابعیت مضاعف) 3- هر کس باید بتواند تابعیت خود را تغییر دهد (اصل تغییر پذیری تابعیت) مورد پذیرش واقع شده . مطابق اصول یاد شده دولت ها می بایست قواعد و مقررات مربوط به تابعیت خود را به گونه ای اصلاح نماید که هر شخص در جامعه بین المللی دارای تابعیت واحد باشد .¹

هر تبعه حق تمتع و استیفای کلیه حقوق همانند سایر جمعیت دولت - کشور مزبور را خواهد داشت . بهره مندی کامل حقوقی و بهره مندی ناقص حقوقی از عمده ترین تفاوت ها بین تبعه و بیگانه است . یکی از مهمترین این حقوق بهره مندی از حقوق سیاسی می باشد چرا که فرد با برخورداري از حقوق سیاسی می تواند ؛

- 1- حق انتخاب نمودن سطوح بالاتر قدرت را داشته باشد .
- 2- می تواند حق انتخاب شدن به عنوان مقامات بالاتر سطوح قدرت را داشته باشد .

3- هدف پژوهش

¹ - نصیری محمد ، حقوق بین الملل خصوصی ، چاپ بیست و سوم ، (تهران: نشر آگاه، 1389)، ج 1 و 2 ، ص 28؛ ارفع نیا بهشید، حقوق بین الملل خصوصی ، چاپ اول « اصلاح سوم » ، (تهران : نشر بهتاب، 1386)، ج 1، ص 46 .

هدف نظري و کاربردي اين تحقيق اين است که ، با توجه اين که قانونگذار ايراني در اعطاي تابعيت (مبدا) فقط نسب پدري طفل را مورد توجه قرار داده است و به نسب مادري اشاره نکرده است، با اين که ممکن است حامل جنين ، تبعه خارجي باشد ، مي توان اين طفل را تبعه ايران دانست .

4 - سوالات اصلي پژوهش

1-4- آیا اطفال حاصل از زوجين نابارور خارجي و رحم اجاره ای مادر ايراني ، که در ايران به دنيا آمده اند می توانند داراي تابعيت ايراني باشند؟

2-4- آیا اطفال حاصل از زوجين نابارور خارجي و رحم اجاره ای مادر ايراني ، که در ايران به دنيا نيامده اند می توانند داراي تابعيت ايران باشد؟

5 - سوالات فرعي پژوهش

1- آیا اطفال حاصل از زوجين نابارور ايراني و رحم اجاره ای مادر خارجي ، که در ايران به دنيا آمده اند می توانند داراي تابعيت ايران باشند ؟

2- آیا اطفال حاصل از زوجين نابارور ايراني و رحم اجاره ای مادر خارجي ، که در ايران به دنيا نيا مده اند می توانند داراي تابعيت ايراني باشند؟

6 - پيشينه تحقيق

در خصوص سابقه ي اين تحقيق بايد گفت کلیات مربوط به مسایل فقهي و حقوقي راجع به رحم جایگزین در منابع مختلف مورد بحث و بررسی قرار گرفته است و هم چنین ما شاهد بحث و بررسی کلیات مربوط به مسایل تابعیت در کتب حقوق بین الملل خصوصي نیز هستیم ؛ لیکن هیچ سابقه اي در مورد تابعیت طفلی که از طریق رحم جایگزین متولد می شود ، وجود ندارد ، که در این پایان نامه به بحث در مورد آن پرداخته شده است .

7 - روش انجام تحقيق و ابزار گرد آوري اطلاعات

روش انجام تحقیق تحلیلی - توصیفی می باشد. در این روش پژوهشگر پس از توصیف و تبیین موضوعات مرتبط به مطالعه دقیق و عمیق آنها پرداخته و نهایتاً تحلیل ارائه می دهد. روش و ابزار گرد آوری اطلاعات اسنادی و کتابخانه ای و به صورت فیش برداری از منابع و استفاده از اینترنت است.

8 - سازماندهی تحقیق

برای پرداختن به موضوع مطرح شده در این تحقیق ما احتیاج به مقدماتی داریم که از جمله آنها آشنایی با رحم جایگزین و ضرورت استفاده از آن در درمان ناباروری و هم چنین بررسی وضعیت تابعیت در حقوق ایران می باشد.

به همین جهت در فصل اول - به آشنایی با لقاح خارج رحمی و هم چنین رحم جایگزین و بر خي از مباحث فقهی و حقوقی استفاده از این روش (رحم جایگزین) پرداخته شده است.

در فصل دوم - ابتدا به بررسی مفهوم، آثار، اصول و مبانی تابعیت پرداخته شده و هم چنین نگاهی به تعارض قوانین تابعیت و تابعیت اشخاص حقیقی یعنی تابعیت اصلی و اکتسابی شده است.

نهایتاً - در فصل سوم - در گفتار اول از این فصل به بیان مختصری از تاریخچه تابعیت در ایران پرداخته شده؛ در گفتار دوم طرق به دست آوردن تابعیت ایران به طور اجمال مورد بررسی قرار گرفته است؛ و در گفتار سوم با امید به این که مطالب ذکر شده و تحلیل های ارایه شده حول محور نسب در کودکان متولد از رحم جایگزین در فقه امامیه و هم چنین بررسی طرق تحصیل تابعیت ایران در ست باشد؛ به بررسی تابعیت ایرانی فرزندان متولد از زوج های نابارور خارجی از طریق رحم جایگزین مادر ایرانی می پردازیم.

فصل اول :

ناباروری و رحم جایگزین

گفتار اول - درمان ناباروري

هر سال در جهان ميليون ها زوج ازدواج مي کنند. بي شك تقريباً همه زنان و شوهران به فرزند دار شدن ، به عنوان هديه گرانبهائي که مي توانند به يك ديگر تقديم کنند ، مي نگرند. آرزوي بچه دار شدن براي اکثريت عظيم آنها به شکلي کاملاً طبيعي تحقق مي يابد. چنان که براي آنها تنها جنبه اي که محتاج توجه خاص است کنترل آن است ، بطوري که فرزندان آنها زودتر از موقع دلخواه يا بيشتر از تعداد مطلوب متولد نشوند. اما در هر سال دهها هزار زن و شوهر جديد با ناراحتي فراوان درمي يابند که برخلاف ميل شديد خويش نمي توانند بچه دار شوند. در اين ميان ناباروري کساني است که مطلقاً داراي فرزند نمي شوند غم انگيز تر است . اما بسياري از زنان و شوهران نيز گرفتار « ناباروري ثانوي » مي شوند.

بند اول - تعاريف و تاريخچه در مان ناباروري

در اين گفتار تعريفی از نازایی و ناباروری و هم چنین تلقیح مصنوعی و انواع آن ارايه می دهيم ، سپس به برخی از تکنیک های کمکی تولد مثل می پردازيم و در آخر باروری آزمایشگاهی با بکار گیری شخص سوم را مورد بررسی قرار می دهيم .

الف - تعاريف

به منظور شناخت کلی موضوع به تعريف نازایی و ناباروری و هم چنین تلقیح مصنوعی و انواع آن می پردازيم .

1- نازايي و ناباروري